

MANUALUL ANUAL AL ZILEI EUROPENE A AVOCAȚILOR 2018

#1

Considerații introductive

CCBE este încântat să poată marca ediția 2018 a Zilei Europene a Avocaților: “De ce sunt importanți avocații: Apărarea apărătorilor Drepturilor Omului și a Statului de Drept”. Asigurând apărarea drepturilor cetățenilor, câteodată împotriva autorităților, avocații joacă un rol important în menținerea Statului de Drept. Pentru a putea acționa în acest mod, avocații trebuie să fie independenți față de orice tip de influențe, cum ar fi, într-o succintă enumerare, cele politice, judiciare și guvernamentale.

Cu toate acestea, profesioniștii dreptului sunt, din ce în ce mai des, subiect al amenințărilor, supravegherii, hărțuirii și chiar al crimelor. Această situație îi privește pe cetățeni, ținând cont de faptul că avocații pot să nu fie capabili să apere drepturile cetățenilor în deplină libertate și în mod eficient. Mai mult decât atât, instrumentele europene și internaționale care urmăresc protecția avocaților nu au fost atât de eficiente pe cât era de așteptat, fiind lipsite de orice forță executorie.

În acest context, Consiliul Europei examinează fezabilitatea unei Convenții europene a profesiei de avocat. Ca instrument obligatoriu pentru Statele semnatare, Convenția ar aduce beneficii cetățenilor, garantând accesul acestora la avocați independenți. Avocații trebuie să exercite profesia în libertate, sub protecția Statului de drept, ceea ce constituie tema Zilei Europene a Avocaților din acest an.

Acest manual va sprijini cititorii să se pregătească pentru Ziua Europeană a Avocaților, cu mai multe materiale disponibile pe website-ul nostru:

<https://www.ccbe.eu/actions/european-lawyers-day/>.

Puteți să ne contactați adresându-ne orice întrebare sau comentariu. Așteptăm cu nerăbdare să urmărim evenimentele pe care le veți organiza și să sărbătorim împreună o Zi Europeană a Avocaților 2018, memorabilă.

Antonín Mokry,
Președinte CCBE 2018

#2

Informații importante

SCOP

Ziua Europeană a Avocaților (ZEA) marchează rolul avocaților în apărarea Statului de Drept în Europa. Ea se aniversează în data de 25 octombrie, concomitent cu Ziua Europeană a Justiției.

Avocații apără și promovează Statul de Drept împotriva nelegalităților, prin apărarea drepturilor cetățenilor. Statul de Drept constituie, împreună cu Drepturile Omului, o piatră de temelie a democrației europene.

TEMA

Anual, CCBE selectează o temă în legătură cu rolul avocaților în beneficiul cetățenilor.

Avocații sunt, din ce în ce mai frecvent, subiect a numeroase atacuri, cum ar fi amenințări, supravegheri, și chiar crime, în Statele membre ale Consiliului Europei. O astfel de situație afectează profund societatea noastră și pe cetățeni, împiedicând accesul la o apărare corespunzătoare a drepturilor acestora, prin avocat.

Ziua Europeană Avocaților 2018, subliniază importanța avocaților și a apărătorilor drepturilor omului în Europa. În cadrul sprijinirii independenței avocaților și a rolului acestora în apărarea drepturilor cetățenilor, CCBE este foarte interesat de activitatea Consiliului Europei în examinarea și redactarea unei Convenții europene a profesiei de avocat.

În acest context, Ziua Europeană a Avocaților 2018 se concentrează pe chestiunea: **“De ce sunt importanți avocații: Apărând apărătorii Statului de Drept”**.

PARTICIPANȚI

Barourile naționale și cele locale din Europa editează publicații relevante și organizează activități în scopul informării cetățenilor asupra rolului avocaților în apărarea drepturilor cetățenilor și a Statului de Drept.

ACTIVITĂȚI

Membrii CCBE sunt barouri naționale care, la rândul lor, încurajează barourile locale să organizeze evenimente, să publice materiale educaționale și să coordoneze programe de promovare a ZEA.

ZIUA EUROPEANĂ A JUSTIȚIEI

Ziua Europeană a Justiției are loc în data de 25 octombrie și marchează aducerea justiției mai aproape de cetățeni, informându-i asupra drepturilor lor și promovând activitatea Consiliului Europei și a Comisiei Europene în domeniul justiției, prin simularea unor proceduri și organizarea unor sesiuni de informare.

Această zi este deschisă tuturor cetățenilor, studenților și celor care sunt interesați de domeniul justiției.

INFORMAȚII

Informații on line asupra fiecărei ediții a Zilei Europene a Avocaților sunt disponibile pe website-ul CCBE, <http://www.ccbe.eu/actions/european-lawyers-day/>

CONTACT

Paula Garrido (garrido@ccbe.eu), responsabil CCBE pentru comunicare și relații publice va răspunde oricăror întrebări ori comentarii referitoare la Ziua Europeană a Avocaților

#3

Tema

De ce sunt importanți avocații - În apărarea apărătorilor statului de drept

I. Avocatul reprezintă dreptul la dreptate: să îl apărăm!

(Patrick Henry, Președinte al Comitetului pentru Drepturile Omului al CCBE)

«Orice persoană acuzată are, în special, dreptul de a se apăra singură sau de a beneficia de asistența unui apărător ales, iar dacă nu dispune de mijloacele necesare remunerării unui apărător, de a fi asistată gratuit de un avocat din oficiu, dacă interesele justiției o cer....» enunță articolul 6, §1, al Convenției europene a drepturilor omului și libertăților fundamentale.

Este vorba de un principiu fundamental care ar trebui aplicat oricând și oriunde.

Nu există justiție demnă de acest nume dacă femeile și bărbații care apar în fața ei nu sunt asistați de un avocat independent, ținut de secretul confidențelor făcute de clientul său și de regulile deontologice care garantează protecția intereselor acestuia din urmă.

Întrucât viața este complexă, plină de situații neprevăzute, subiectivă, și că fiecare dintre noi nu percepe decât unele fațete ale realității, prin prisma simțurilor, culturii și a experienței sale de viață; și că este, în aceste condiții, indispensabil ca atunci când o persoană este confruntată cu justiția, fie ea penală, civilă sau administrativă, să poată beneficia de sprijinul unui specialist în soluționarea conflictelor, care să o ajute cu răbdare și sub beneficiul secretului profesional să reconstituie ceea ce a făcut cu adevărat, în ce scop și în ce modalitate. Pentru că în lipsa unei încrederi totale între client și avocatul său, comunicările dintre ei vor fi amestecate cu reticențe și minciuni, iar în aceste condiții nu va fi decât un simulacru de apărare care pregătește, la rândul său, un simulacru de justiție.

Întrucât dreptul este mai insesizabil decât a fost vreodată, emanând în sursele cele mai diverse, internaționale, europene, naționale, locale, private și că este practic imposibil să te aperi, în lipsa sprijinului unui specialist, capabil să analizeze și să disece toate normele susceptibile a fi aplicate situației trăite de clientul său.

Întrucât avocatul este garantul procedurii, cel care limitează pe cât posibil arbitrariul care prezervă și aduce securitatea juridică și deci încrederea în lipsa căreia nicio economie nu se poate dezvolta de manieră durabilă.

Întrucât astfel, avocatul reprezintă condiția nu numai a prezervării valorilor noastre morale, umaniste dar și a bunăstării economice a societății noastre.

Acesta a fost mereu un adevăr. Cu atât mai mult cu cât, în prezent, unii visează să substituie alte modele justiției, pentru a reglementa raporturile noastre sociale: supravegherea și represiunea, religia, economia, comunicațiile (îndoctrinare, denigrare, demagogie, *fake news*, ...)

Trebuie, deci, să afirmăm și să proclamăm, chiar față de acești dictatori (sau candidați la dictatură) care își permit să conteste drepturile omului, încercând să le prezinte ca valori occidentale, hegemoniste, chiar postcolonialiste, că dreptul trebuie apărat printr-un avocat independent. Dacă uneori, prin sprijinul pe care îl oferă unor acțiuni de contestare contracarând anumite proiecte de lege, unele chiar laudabile, scopul urmărit este acela de a permite legislatorilor să progreseze pe baze mai solide, pentru că vor fi acceptate în măsură sporită dacă cei care trebuie să suporte consecințe defavorabile au avut posibilitatea de a le contesta în fața unor jurisdicții independente, cu concursul unor avocați independenți.

Avocatul reprezintă accesul tuturor la justiție.

Dar astăzi reprezintă și mai mult.

Dreptul, mai complex decât a fost vreodată, este de asemenea, mai omniprezent decât în trecut. A pătruns adânc în întreprinderi, în familii, în cercurile sportive și în cele de distracție. Peste tot și fără încetare se aplică noi reguli, ni se impun noi obligații, impunându-ne să revizuiam activitățile noastre practice, să le îmbunătățim. Este, în special, dificil să anticipezi exact domeniul de aplicare, să determini măsura transformărilor care ne sunt impuse. Dar, de asemenea, să distingi oportunitățile pe care noile reguli le deschid.

Există aici un enorm factor de inegalitate. De o parte sunt cei puternici, care se pot înconjura cu numeroși consilieri, permițându-le să minimizeze costurile transformărilor impuse, câteodată chiar să scape și deseori să se folosească de ele. Și pe de altă parte sunt cei slabi, care suferă, se simt dezorientați și, de multe ori, marginalizați.

Un exemplu ? Noile reguli europene asupra protecției datelor cu caracter personal au fost create pentru a proteja cetățenii contra intruziunilor cât mai puternice ale marilor întreprinderi în viața lor privată. La final, acestea din urmă au putut să pună în funcțiune proceduri informatizate, standardizate, care le permit să continue micul comerț fără dificultăți majore. Micile întreprinderi sunt cele care au fost constrânse să pună în funcțiune, cu mari cheltuieli, proceduri complicate, ele nefiind în centrul atenției Comisiei.

Cine poate restabili, măcar în parte, echilibrul ? Cine poate sfătui în mod util cetățenii, întreprinderile, administrațiile, pentru ca dreptul să nu se transforme într-un mijloc de opresiune în mâinile celor puternici ci, din contră, un mijloc de emancipare a celor mai slabi?

Avocatul se numără, cu certitudine printre aceștia. Independența sa, obligația de respectare a secretului profesional deontologia (și în special regulile care interzic conflictul de interese) îl califică în mod special, chiar dacă există și alții, care în funcție de domeniile în care activează pot fi și ei calificați.

Este o miză fundamentală a societății. Să oferi fiecăruia posibilitatea de acces la drept, la tot dreptul, pentru a face din acesta un mijloc de egalitate, libertate, solidaritate, demnitate. Să împiedici ca dreptul să folosească doar celor bogați pentru a se îmbogăți, să sărăcească și să oprime pe cei mici.

Avocatul, alături de o femeie (sau un bărbat) o ajută pe aceasta (acesta) să stea în picioare.

De aceea, avocații trebuie apărați, Pentru că sunt în serviciul tuturor pentru a asigura această egalitate, acest echilibru.

Dictatorii au înțeles foarte bine acest lucru. Cel mai sigur indiciu al valorilor democratice ale unui regim este locul lăsat unui barou liber și independent. Abia instalată o dictatură sau orice alt regim totalitar, puterea încearcă să pună botniță presei și baroului, să

aservească magistratura. China, Iranul, Arabia și, recent, Turcia oferă exemple clare. Și, chiar în sânul Uniunii Europene, mai multe state cunosc derive periculoase: punerea sub tutelă a Curții Constituționale în Polonia, interzicerea oricărui sprijin pentru imigranți în Ungaria. Și în alte țări, măsuri mai puțin spectaculoase sunt puse în practică, ele urmărind același obiectiv de restrângere a libertăților.

Să fim atenți. Ceea ce a părut a fi dobândit ar putea să redevină o miză fundamentală, pentru care va trebui să ne luptăm din nou.

Avocații sunt în prima linie. În mod individual, prin intermediul barourilor și al organismelor reprezentative, în primul rând al CCBE, ei întreprind acțiuni pentru apărarea libertăților, asigurarea demnității cetățenilor, evitarea unor discriminări nejustificate.

Din acest motiv avem nevoie, în special, de o Convenție europeană a profesiei de avocat, pentru a putea dispune de un instrument puternic, direct aplicabil, care să permită protejarea avocaților, apărători ai drepturilor și libertăților.

Să apărăm avocații!

Să luptăm!

II. Pentru o Convenție europeană a profesiei de avocat

(Laurent Pettiti, avocat în Baroul Paris, membru al Consiliului Național al Barourilor (CNB), Președinte al Grupului de lucru « Convenția Europeană a CCBE »)

În 24 ianuarie 2018, parlamentarii reuniți în cadrul Adunării Parlamentare a Consiliului Europei au adoptat Recomandarea 2121 (2018) « Pentru o Convenție europeană a profesiei de avocat ».

Care sunt motivele pentru care transformarea unei norme neconstrângătoare într-un instrument obligatoriu, însoțit de un mecanism de control, ar fi o formulă corespunzătoare, cu o puternică valoare adăugată, de natură a garanta securitatea și independența, în momentul în care situația avocaților într-un mare număr de State membre ale Consiliului Europei este îngrijorătoare – minim 16 state recenzate – ținând cont de contribuția lor la protecția drepturilor omului și a Statului de drept, și presiunile, ale căror obiect îl formează deseori, în exercitarea profesiei, iar în cazurile cele mai rele, victime ale agresiunilor fizice, ale unor dispariții forțate sau de asasinat.

Cu ocazia celei de a 35-a sesiune a Consiliului Drepturilor Omului din iunie 2017, Adunarea a adoptat o rezoluție în 22 iunie 2017, îndemnând Statele să ia măsuri, în special să adopte o legislație națională în scopul prevederii existenței unor asociații

profesionale ale avocaților, independente și autonome și al recunoașterii rolului fundamental pe care avocații îl joacă în apărarea respectării legii și a protecției drepturilor omului.

A) Necesitatea unei convenții se explică prin trei rațiuni principale:

În primul rând, avocații joacă un rol esențial între celelalte profesii, în măsura în care acționează în calitate de actori ai justiției și contribuie la protecția Statului de Drept prin apărarea libertăților și drepturilor fundamentale. Din această cauză, profesia de avocat poate forma obiectul unor presiuni considerabile din partea puterilor executive și legislative și, câteodată, a puterii judecătorești, cât și a unor actori din afara Statului. Iată motivul pentru care o Convenție europeană a profesiei de avocat este imperios necesară.

În al doilea rând, chiar dacă există diverse instrumente care recomandă protecția rolului avocaților, printre care Recomandarea nr. R(2000)21 a Comitetului de Miniștri ai Statelor membre (Recomandarea) privind exercitarea profesiei de avocat, atacurile continue la adresa rolului avocaților, în cei 17 ani ce au trecut de la adoptarea Recomandării și care s-au înmulțit în ultima vreme, arată că Recomandarea nu este întrutotul eficientă.

Astfel, în cursul ultimilor trei ani, CCBE însuși a atras atenția asupra situațiilor privind atacuri la adresa avocaților sau atingeri ale drepturilor avocaților, ceea ce a dovedit scrisorile transmise de CCBE referitoare la situațiile din următoarele țări: Bosnia-Herțegovina, Georgia, Moldova, Ucraina, Turcia și Polonia. Mai mult decât apeluri pentru adoptarea unor mai bune practici, sunt necesare obligații de constrângere în scopul garantării protecției independenței profesiei de avocat și prin acestea, a Statului de Drept.

În al treilea rând, cu toate că o serie de drepturi legate de rolul avocaților în menținerea Statului de Drept sunt protejate prin CEDO, alte drepturi, identificate în Recomandare nu figurează în câmpul de aplicare al CEDO. Și aceste drepturi necesită un mecanism de protecție la nivel european, într-o manieră mai rapidă și imediată, decât cel prevăzut în CEDO.

Trebuie observat că noua Convenție, ca de altfel și Recomandarea anterioară, vor recunoaște și obligațiile impuse avocaților precum și drepturile acestora. Aceasta reflectă faptul că rolul esențial al avocaților în administrarea justiției și în protecția Statului de Drept impune respectarea anumitor norme specifice profesiei de avocat.

B) Considerații de ordin teoretic și practic

1) Dacă jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (la Cour/ Curtea), recunoaște, începând cu hotărârea GOLDER, avocaților un « statut specific » și protejează, în special, secretul profesional al avocatului, libertatea de exprimare, confidențialitatea comunicării cu clienții proprii, **jurisprudența Curții păstrează o liniște relativă asupra locului avocatului ca actor al justiției în exercitarea profesiei.**

2) **În anumite State, jurisprudența Curții nu este sau este aplicabilă în mod incomplet și uneori tardiv.** Trebuie, în mod evident, epuizate toate remediile naționale înainte de a formula o plângere în fața Curții, pentru ca avocatul, care se autoestimează drept victimă a unei violări a Convenției de către statul al cărui cetățean este să poată obține o condamnare a statului și să își vadă drepturile recunoscute. Un simplu examen al jurisprudenței ne arată că deciziile Curții intervin după trecerea a mulți ani din momentul în care avocatul a fost victima unor violări care sunt sancționate. Dispoziții cu caracter sporit de constrângere (mai clare) ar permite acțiuni mai eficiente.

3) Convențiile Consiliului Europei sunt adoptate în scopul **armonizării legislațiilor naționale disparate sau câteodată al remedierii absenței legislației naționale.** Astfel, o Convenție a profesiei de avocat ar permite construirea unui soclu comun al apărării profesiei.

4) Drepturile nerecunoscute în recomandare nu sunt garanții exhaustive ale unei exercitări libere și independente a profesiei. Rolul esențial al avocatului, actor al justiției impune ca el să beneficieze de o protecție care să îi asigure independența și, în special : protecția secretului profesional, în interesul clientului său, dreptul la libertatea de expresie, independența baroului sau a organizației profesionale..

5) **O Convenție va cuprinde angajamente clare și directe ale Statelor,** invocabile de către avocați în fața jurisdicțiilor naționale, permițând acestora să își exercite mandatul în condiții care corespund statutului de apărători ai justițiabililor și ai Statului de drept.

6) O Convenție va fi un mare **pas înainte pentru protecția drepturilor fundamentale ale cetățenilor.** Prin intermediul avocaților, drepturile cetățenilor, înainte de toate, vor fi cele protejate. Doar o profesie de avocat independentă poate să sfătuiască în libertate și poate asigura apărarea cetățenilor în fața jurisdicțiilor, contribuind astfel la buna funcționare a administrării justiției.

Convenția va avea deci o valoare adăugată incontestabilă, ca prim instrument internațional de natură a garanta rolul esențial al avocatului, actor al justiției și al Statului de Drept, nu numai în activitatea judiciară dar și în cea de sfătuitoare, în interesul exclusiv al justițiabilului.

#4

Promovarea activităților și evenimentelor dumneavoastră:

#Ziua Europeană a Avocaților

Cea mai bună cale de atragere a publicului față de Ziua Europeană a Avocaților constă în publicarea evenimentului. Iată câteva sugestii în această materie:

1. În societatea actuală MEDIA SOCIALĂ ESTE REGE

Cele mai folosite medii sociale sunt :

- ~ Twitter
- ~ LinkedIn
- ~ Facebook

Recomandăm publicarea evenimentului pe toate canalele de comunicare sociale, folosind *hashtag-ul* **#EuropeanLawyersDay**.

2. CONTACTAREA ȘI COMUNICAREA CU BAROURILE REGIONALE ȘI LOCALE

3. CONTACTAREA CCBE

CCBE este aici pentru dumneavoastră. Cu ocazia Zilei Europene a Avocaților CCBE va pune la dispoziție un poster oficial pentru membrii săi, care poate fi distribuit de către aceștia în mod liber.

Membrii CCBE vor găsi o secțiune special dedicată acestui eveniment pe site-ul nostru: <https://www.ccbe.eu/actions/european-lawyers-day/>

Contactați-ne la garrido@ccbe.eu și marcați **#EuropeanLawyersDay** cu succes.